

Utkast til forskrift om innredning, rekreasjonstilbud, kost og forpleining på skip

Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet [dd.mm.åå] med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) §§ 2, 6, 9, 21, 22, 25, 26, 28 a, 29, 30, 43 og 47, jf. kgl. res. 16. februar 2007 nr. 171 og delegeringsvedtak 31. mai 2007 nr. 590.

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Virkeområde

- (1) Forskriften gjelder innredning, rekreasjonstilbud, kost og forpleining på norske
- a) passasjerskip
 - b) lasteskip
 - c) lektere som på grunn av sin operasjon har personell om bord som utfører oppgaver utover operasjoner knyttet til fortøyning eller klargjøring til slep.
- (2) Forskriften gjelder ikke for skip som er omfattet av forskrift 17. juni 2014 nr. 768 om særlige regler for skip som er vernet eller fredet, og som fører flere enn 12 passasjerer.

§ 2 Nye krav til skip bygget før 1. november 1992

- (1) Skip med bruttotonnasje mellom 50 og 500 hvis kjøll er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 1. november 1992, kan pålegges å oppfylle bestemmelsene i forskriften her ved
- a) ombygging
 - b) større reparasjon der innredningen berøres
 - c) utilstrekkelig innredning.
- (2) Et vedtak om pålegg etter første ledd kan bare treffes etter en konkret vurdering av sikkerheten om bord, ut fra skipets generelle byggetekniske utførelse, utstyr, arrangement og tilstand.

§ 3 Definisjoner

I forskriften betyr:

- a) «Drikkevann»: Vann til drikke, matlaging og personlig hygiene.
- b) «Innredning»: Soverom, spiserom, oppholdsrom, kontorer, radiatorom, korridorer, dagrom, sanitærom, sykerom, bysse, proviant-, kjøle- og fryserom, hvilerom mv.
- c) «Offiser»: Andre offiserer enn skipsføreren, som er offiserer etter den til enhver tid gjeldende forskrift om kvalifikasjonskrav og sertifikater for sjøfolk, og som har denne stillingsbetegnelsen om bord.
- d) «Hvilerom»: Et eget rom der de som har sitt arbeid om bord, kan ha pauser i løpet av vekten.
- e) «Spesialskip»: Et skip som er sertifisert etter IMO Code of Safety for Special Purpose Ships.

Kapittel 2 Felles bestemmelser om dokumentasjon og innredningen

§ 4 Virkeområde for kapittel 2

Paragrafene 5 til 16 gjelder for skip

- a) hvis kjøll er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere
- b) med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøll er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013.

§ 5 Adressat og tidsfrister for dokumentasjon

- (1) For skip som skal ha sertifikat som utstedes av Sjøfartsdirektoratet, skal tegninger og annen relevant dokumentasjon sendes til Sjøfartsdirektoratet.
- (2) For skip som skal ha sertifikat som utstedes av anerkjent klassifikasjonsselskap, skal dokumentasjon etter første ledd sendes til vedkommende klassifikasjonsselskap.
- (3) Når Sjøfartsdirektoratet ikke har fastsatt konkrete tidsfrister for å sende inn dokumentasjon, skal tegninger og annen dokumentasjon sendes inn tidligst mulig etter at melding om nybygg er sendt, eller tidligst mulig etter at det er tatt en avgjørelse om ombygging eller større reparasjon der innredningen berøres.

§ 6 *Krav til dokumentasjon*

(1) For å dokumentere at kravene i forskriften her er oppfylt, skal rederiet sende inn følgende dokumentasjon for nybygg:

- a) generalarrangementstegning i plan og profil
- b) skalerte innredningstegninger som klart viser plassering av innredningen, og hvordan arealet er tenkt utnyttet med hensyn til soverom, spiserom, dagrom og områder på åpent dekk med adgang for de som har sitt arbeid om bord, samt størrelse på køyer og skap i soverom
- c) tegning av ventilasjonsarrangementet i innredningen med tilhørende beskrivelse av anleggets tekniske hoveddata. Oppvarmings- og kjølekapasitet skal være angitt for klimaanlegg.

(2) Ved større forandringer i innredningen skal tegninger over planlagte forandringer sendes inn. Ved mindre ominnredninger er det tilstrekkelig å sende inn generalarrangementstegning og tegninger av forandringene som skal gjøres.

§ 7 *Generelle krav til innredningen*

(1) De som har sitt arbeid om bord, skal ha tilgang på innredning i samsvar med forskriften her. For lektere fastsetter Sjøfartsdirektoratet krav til innredningen i hvert enkelt tilfelle, avhengig av lekterens bemanning, fartsområde, konstruksjon og operasjonelle forhold.

(2) For lasteskip med bruttotonnasje under 500 og passasjerskip, der arbeidsordningen er slik at hviletiden avvikles på land utenfor egen bolig, skal soverom, dagrom, bysse, spiserom, toalett og baderom arrangeres samlet på land. Innredning som er arrangert på land, skal oppfylle samme standard som kreves i forskriften her når det gjelder antall, størrelse, utrustning, ventilasjon, oppvarming og belysning. Selv om hviletiden avvikles på land, skal det likevel være hvilerom og toalett om bord.

(3) Hvilerom etter annet ledd skal være utrustet for oppvarming av mat og med plass til å innta måltidene for det antall personer som sannsynligvis skal bruke rommet samtidig. På lasteskip skal det i tillegg være liggeplass for alle som har sitt arbeid om bord.

(4) For passasjerskip kan hvilerom etter annet ledd arrangeres på land i stedet for på skipet, hvis de som har sitt arbeid om bord, har en arbeidsordning som gir mulighet for pauser på land i løpet av arbeidstiden.

(5) For skip med største lengde under 15 meter kan Sjøfartsdirektoratet etter søknad fra rederiet tillate unntak fra kravene til innhold i hvilerom i tredje ledd. Eventuelle vedtak om unntak treffes etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle.

(6) Ved bygging og ombygging skal rederiet sende inn informasjon til Sjøfartsdirektoratet om sted for avvikling av hviletid før fasiliteter arrangeres på land i samsvar med annet og fjerde ledd. Hvis hvilerom arrangeres på land i samsvar med fjerde ledd, skal rederiet også legge ved informasjon om hvor pauser skal avvikles i løpet av arbeidstiden, samt tidspunktet for og varigheten av pausene. For passasjerskip som går i rutefart, skal rederiet i tillegg legge ved rutetabell.

§ 8 *Innredningens beliggenhet*

(1) Beliggenheten, atkomsten, konstruksjonen og arrangementet av innredningen skal gi beskyttelse mot vær og sjø samt isolere mot varme, kulde, sterk støy og utslipp fra andre deler av skipet.

(2) Innredningen skal ikke plasseres forut for kollisjonsskottet. For skip som ikke har krav om kollisjonsskott, skal soverom og oppholdsrom ikke plasseres forut for 0,05 L (m) av forre perpendikulær.

(3) På tankskip skal innredningen ikke plasseres over lastetanker, avfallsoljetanker og pumperom, eller over kofferdammer som skiller lastetankene eller avfallsoljetankene fra øvrige deler av skipet.

(4) Dørken i innredningen skal ligge over sommerlastemerket.

(5) For passasjerskip med bruttotonnasje 50 eller mer kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate at innredningen plasseres slik at dørken i innredningen ligger inntil 1 m under

sommerlastemerket i liten kystfart og større fartsområder og inntil 1,20 meter under sommerlastemerket i mindre fartsområder enn liten kystfart.

(6) På lasteskip med bruttotonnasje under 500 i fartsområder mindre enn liten kystfart tillater Sjøfartsdirektoratet at dørken i innredningen plasseres inntil 2 meter under sommerlastemerket når innredningen har

- a) to rømningsveier som til enhver tid er tilgjengelige
- b) et tilstrekkelig antall lensealarmer med lydstyrke til å vekke sovende personell ved eventuell vanninntrenging.

(7) På spesialskip kan innredningen legges under lastelinjen hvis det er tilfredsstillende lys og ventilasjon, men ikke i noe tilfelle rett under områder med mye støy.

(8) Baderom og andre sanitærrom skal plasseres i nær tilknytning til soverommene.

(9) Det er tillatt med dør fra soverom for to personer til baderom hvis baderommet bare er beregnet for vedkommende soverom. Det er tillatt med dør fra to soverom til baderom hvis begge soverommene er enerom og baderommet bare er beregnet for disse soverommene.

(10) Sykerom skal være arrangert slik at det er lett å komme til med bære, og det skal være plassert lengst mulig vekk fra støykilder som maskinrom, propell, baugpropell mv.

(11) Bysse og proviant-, kjøle- og fryserom skal ha en hensiktsmessig beliggenhet. Bysse skal være plassert slik at det er hensiktsmessig atkomst til spiserommene og så nær oppbevaringsrommene som praktisk mulig. Oppbevaringsrommene skal plasseres slik at provianten ikke forringes som en følge av kondens, sterk varme, forurensning eller skadedyr mv.

§ 9 Ventilasjon

(1) Soverom og spiserom skal være godt ventilert. Ventilasjonssystemet skal være regulerbart for å sikre god luft og nok luftsirkulasjon under alle vær- og klimaforhold, og på skip bygget 20. august 2013 eller senere, skal ventilasjonsanlegget være konstruert for å hindre eller kontrollere spredning av sykdommer.

(2) I innredning som ligger umiddelbart over brennoljetanker, skal det være mekanisk luftavtrekk direkte til fri luft.

(3) Fra vaskerom og toaletter skal det være mekanisk avtrekk direkte til friluft uavhengig av andre deler av lokalene.

(4) Fra sykerom skal det være avtrekk direkte til friluft uavhengig av andre avtrekkskanaler. Kravet gjelder også for naturlig ventilasjon.

(5) Ventilasjonsanlegget skal ha kapasitet til å tilføre hvert rom i innredningen minst 30 m³ frisk luft per person per time. Radiorom skal ha minst ti luftvekslinger per time.

(6) Inntak og utløp for ventilasjonsluft skal være regulerbart. Utløp fra soverom til korridorer skal ha lydfelle. Det samme gjelder for andre rom der det er nødvendig å redusere støy.

(7) Ventilasjonsluften skal kunne stenges av i soverom og oppholdsrom. Hvis det ikke er automatisk luftavstenging, skal ventilasjonssystemet kunne stanses både fra broen og fra minst ett annet sted utenfor innredningen. Hovedinntak og hovedutløp i alle ventilasjonssystemer skal kunne lukkes utenfor vifterommet i tilfelle brann.

(8) Skip skal ha reservemateriell til ventilasjonsanlegg om bord, som skal være i samsvar med anbefaling fra ventilasjonsanleggets produsent eller leverandør.

(9) På skip som har sertifikat for europeisk fart, eller som har sertifikat for uinnskrenket fartsområde og seiler mellom 40° N og 40° S, skal oppholdsrom utstyres med klimaanlegg som skal være dimensjonert etter følgende krav:

- a) Det skal kunne oppnås en innetemperatur på 27 °C med ca. 50 % relativ fuktighet ved en utetemperatur på 35 °C med ca. 70 % relativ fuktighet. Det skal ikke benyttes mer enn 50 % returluft.
- b) Anleggets kjølemaskineri og luftkjølere skal være tilpasset slik at en innetemperatur på 24 °C med ca. 50 % fuktighet skal kunne oppnås ved en utetemperatur på 28 °C med ca. 80 % relativ fuktighet.

- c) Kravene i bokstav a og b skal kunne oppnås basert på den friskluftmengde som er angitt i femte ledd.

(10) Skip som har sertifikat for fartsområder der det ikke kreves klimaanlegg, skal ha mekanisk ventilasjon.

(11) Skip med bruttotonnasje 200 eller mer og alle skip i utenriksfart skal ha tilstrekkelig mekanisk regulerbar ventilasjon i bysse og proviantrom. Kravet gjelder uansett andre krav til ventilasjonssystemer om bord.

§ 10 *Oppvarming*

(1) Innredningen skal ha oppvarmingsanlegg som er dimensjonert for å holde en temperatur på minst 20 °C under alle slags værforhold som kan tenkes å inntreffe under skipets fart. Proviantrom, kjøle- og fryserom er unntatt fra kravet.

(2) Oppvarmingsanlegg skal alltid kunne settes i drift når de som har sitt arbeid om bord, bor eller arbeider om bord.

(3) Oppvarmingen skal skje ved hjelp av varmt vann, varm luft eller elektrisitet, men oppvarmingen kan skje ved hjelp av damp på skip hvis kjøll strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013.

(4) På skip der oppvarmingen skjer ved ovn, skal ovnen være sikkert installert og skjermet og være innrettet slik at den ikke forurenses inneklimate. Radiatorer og andre oppvarmingsapparater skal være avskjermet, slik at risiko for brann, fare eller ulemper for beboerne unngås.

(5) Oljeovner og transportable ovner er ikke tillatt.

§ 11 *Toalett*

(1) Skip skal ha toalett eller toaletter som bare er til bruk for de som har sitt arbeid om bord. Det skal som minimum være ett toalett for hver sjetten personer eller færre, som ikke har privat toalett i tilknytning til soverom. På toalettrom skal det være håndvask med varmt og kaldt drikkevann.

(2) Toalettene skal være plassert slik at det er god tilgjengelighet fra soverom, bro, maskinrom, kontrollrom, bysse og andre rom til bruk for de som har sitt arbeid om bord. For lasteskip med bruttotonnasje 1000 eller mer skal det i tillegg være et særskilt toalett for personer som bare utfører arbeid om bord mens skipet ligger i havn.

(3) Skip skal ha atskilte toaletter for kvinner og menn. Skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord, kan ha ett felles toalett for kvinner og menn.

(4) Når det er mer enn ett toalett i rommet, skal hvert toalett skjermes og utstyres med dør. Det samme gjelder for toaletter i felles vaske- eller baderom. Toalettskålene skal ha sete og et effektivt spylesystem.

(5) Sjøfartsdirektoratet kan etter skriftlig søknad fra rederiet tillate spesielle arrangementer eller en reduksjon av antall toaletter som kreves, på

- a) passasjerskip som normalt brukes til reiser som varer mindre enn fire timer
- b) skip bygget før 20. august 2013 når det er flere enn 100 personer som har sitt arbeid om bord.

§ 12 *Sykerom*

(1) Skip skal ha særskilt sykerom når de normalt brukes til reiser som varer mer enn tre dager, og femten personer eller flere har sitt arbeid om bord.

(2) Skip som går i stor kystfart eller mindre fartsområder, er unntatt fra kravet etter første ledd.

(3) Arrangementet av inngang, køyer, belysning, ventilasjon, oppvarming og vannforsyning skal være utformet slik at pasientene kan få nødvendig behandling, stell og komfort under alle værforhold.

(4) Sjøfartsdirektoratet avgjør hvor mange køyer det skal være i sykerommet.

(5) Det skal være ett toalett som bare skal brukes av pasientene i sykerommet, enten som en del av sykerommet eller i sykerommets umiddelbare nærhet.

(6) Sykerommet skal ikke brukes til annet enn behandling av syke personer.

§ 13 Spiserom, dagrom, kontor og rekreasjonstilbud

- (1) Skip skal ha spiserom for de som har sitt arbeid om bord. Spiserommet skal være utstyrt og innredet slik at det er nok bord og sitteplasser for det antall personer som sannsynligvis skal bruke rommet samtidig.
- (2) Spiserom skal være plassert atskilt fra soverom. På skip med bruttotonnasje under 3000 kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra kravet etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner. Spesielle grunner må gjøre unntaket nødvendig, og det må være sikkerhetsmessig forsvarlig.
- (3) Oversiden av bord og sitteplasser skal være av fuktbestandig materiale. Oversidene skal være uten sprekker og enkle å holde rene.
- (4) Dørkarealet i spiserom skal være minst 1,00 m² per person.
- (5) Skip med bruttotonnasje 200 eller mer skal ha innretninger for kaldt og varmt drikkevann i spiserommet.
- (6) På skip med bruttotonnasje under 500 kan spiserom være dimensjonert, møblert og utstyrt slik at de også er egnet som dagrom. Dørkarealet i slike kombinerte rom skal være minst 2,00 m² per person som rommet er bestemt for.
- (7) På skip med bruttotonnasje 500 eller mer skal det være minst ett separat dagrom.
- (8) Det skal være separate kontorer eller ett felles skipskontor til bruk for deks- og maskinavdelingene på skip med bruttotonnasje 3000 eller mer hvis kjøp er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013, og på alle skip hvis kjøp er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere. På skip med bruttotonnasje under 3000 hvis kjøp er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere, kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra kravet etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner. Spesielle grunner må gjøre unntaket nødvendig, og det må være sikkerhetsmessig forsvarlig.
- (9) På skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøp er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn fra og med 1. november 1992 frem til 20. august 2013, skal det være dagrom som ligger bekvemt til og er utstyrt slik at de er egnet for rekreasjon, og minst ett dagrom skal som et minstemål ha bokhylle, lesestoff, skriveutstyr, og eventuelt spill. På skip med bruttotonnasje 8000 eller mer, skal det i tillegg være et hobby- og spillerom og et rom eller bibliotek der det kan vises film eller tv, og anskaffelse av svømmebasseng skal vurderes.
- (10) På skip hvis kjøp er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere, skal rederiet
 - a) sørge for at rekreasjonstilbudene om bord oppfyller kravene i niende ledd
 - b) foreta løpende vurderinger av rekreasjonstilbud som er listet opp i paragrafen her, for å sikre at de er i samsvar med tekniske, driftsmessige og andre endringer i skipsfartsnæringen som kan medføre endret behov for de som har sitt arbeid om bord
 - c) ha skriftlig dokumentasjon på vurderingen av rekreasjonstilbud etter bokstav b, som skal være tilgjengelig for kontroll om bord
 - d) iverksette tiltak for å sikre at videresending av post skjer så raskt og pålitelig som mulig
 - e) vurdere tiltak for å sikre at de som har sitt arbeid om bord, raskt kan få tillatelse til å få sin partner, slektninger og venner på besøk om bord når skipet ligger i havn
 - f) vurdere om de som har sitt arbeid om bord, iblant kan få ha sin partner med på sjøreiser.
- (11) På skip hvis kjøp er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere, skal følgende rekreasjonstilbud, som skal være gratis for de som har sitt arbeid om bord, vurderes der det lar seg gjøre:
 - a) tv-visning og mottak av radiosendinger
 - b) idrettsutstyr, herunder trimutstyr, bordspill og dekkspill
 - c) svømmebasseng
 - d) et bibliotek med fagrelaterte og andre bøker, med tilstrekkelig beholdning for hele reisens varighet, og med utskiftning med rimelige mellomrom
 - e) utstyr for håndverksaktiviteter til rekreasjonsformål

- f) elektronisk utstyr, slik som radio, tv, videoopptakere, DVD-/CD-spiller og personlig datamaskin med programvare
- g) rimelig adgang til telekommunikasjon mellom skip og land, samt e-post og internettilkobling der det er tilgjengelig, eventuelt med brukeravgifter på et rimelig nivå.

§ 14 *Bysse*

- (1) Det skal være bysse på skip hvis kjøp ble strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn 1. november 1992 eller senere, hvis skipet har bruttotonnasje over 100 eller rederiet holder kosten på skipet.
- (2) Byssa skal ha en planløsning, konstruksjon og utførelse tilpasset skipets størrelse og antall personer om bord. Byssa og dens innretninger skal ha en kvalitet som til enhver tid sikrer at mat og drikke er av god hygienisk og kvalitetsmessig standard.
- (3) Det skal være tilstrekkelig utstyr i byssa for tilberedning av mat og rengjøring.
- (4) Det skal være hensiktsmessig skap- og hylleplass for utstyr m.m. Rengjøringsutstyr skal plasseres i eget skap.
- (5) Byssa skal ha særskilt utslagsvask og et arrangement for avfallshåndtering.
- (6) Byssa skal ha vaskekum med kaldt og varmt drikkevann for håndvask. Utslagsvask etter femte ledd kan erstatte vaskekum for håndvask, forutsatt at kranen på utslagsvasken har en sensor for berøringsfri betjening eller et langt håndtak som kan betjenes med albuene.
- (7) Byssa skal ha minst to oppvaskkummer med kaldt og varmt drikkevann. Hvis det er et separat rom for oppvask av skaffetøy om bord, skal det være minst to oppvaskkummer i oppvaskavdelingen, og minst én oppvaskkum med kaldt og varmt drikkevann i byssa. Den ene oppvaskkummen i oppvaskavdelingen kan erstattes med oppvaskmaskin.
- (8) På lasteskip med mer enn 15 personer om bord og på passasjerskip med servering av passasjerer skal det være oppvaskmaskin. Instruks om renhold og ettersyn skal være oppslått ved siden av oppvaskmaskinen. Instruksen skal være basert på informasjon fra produsenten av oppvaskmaskinen.

§ 15 *Proviant-, kjøle- og fryserom*

- (1) Proviantro rom skal ha en hensiktsmessig plassering, størrelse og funksjonell innredning for lagring av proviant, og skal innredes slik at varer ikke kan plasseres direkte på dørken.
- (2) På skip hvor det etter fartsområdet er behov for å ha mat som må kjøles og fryses, skal det være kjølerom og fryserom. Uansett klimaforhold skal temperaturen ikke være høyere enn 4 °C i kjølerom og minus 18 °C i fryserom.
- (3) Dør til kjøle- og fryserom skal kunne åpnes fra begge sider. Det skal være alarmsystem fra kjøle- og fryserom til byssa og annet sted som vanligvis er bemannet, når rommene er så store at personalet kan gå inn i rommene. Det skal være mulig å lese av temperaturene fra utsiden.
- (4) Løpende, dokumenterte inspeksjoner skal foretas med hensyn til områder og utstyr som brukes til lagring av proviant. Resultatet av inspeksjonene skal dokumenteres og være tilgjengelig for kontroll om bord.

§ 16 *Garderobe, beskyttelsesutstyr og adgang til åpent dekk*

- (1) De som har sitt arbeid om bord, skal ha hvert sitt låsbare garderobeskap. Skapet skal ha tilstrekkelige ventilasjonsåpninger og knagger for oppbevaring av arbeidsklær. Skapene skal plasseres i nærheten av den enkeltes soverom, men de skal ikke plasseres inne i soverom. Skapene kan også plasseres i forbindelse med omklede rom.
- (2) På skip som seiler i tropiske farvann eller i andre farvann der insekter er en plage, skal det være insektnett foran lysventiler, luftrør, luftinntak til det mekaniske ventilasjonsanlegg og dører til åpent dekk. I luftkondisjonert innredning er det tilstrekkelig med insektnett ved utgangsdørene i korridorene.
- (3) Det skal være adgang til ett eller flere områder på åpent dekk for de som har sitt arbeid om bord. Størrelsen på slike områder skal stå i forhold til størrelsen på skipet og antall personer som har sitt

arbeid om bord. På lasteskip skal området ikke være mindre enn 3,00 m² per person, med mindre det samlede arealet er 40,00 m².

Kapittel 3 Bestemmelser om innredningen for skip hvis kjøp er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere

§ 17 Virkeområde for kapittel 3

Paragrafene 18 til 25 gjelder for skip hvis kjøp er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere.

§ 18 Bygging

(1) Takhøyden i innredningen skal være minst 2030 mm. Takhøyden i innredningen kan reduseres i et område der full bevegelsesfrihet ikke er nødvendig, og når reduksjonen er rimelig og ikke vil resultere i ubehag for de som har sitt arbeid om bord.

(2) Det skal ikke være direkte åpninger inn til soverommene fra lasterom, maskinrom, bysser, malerrom, tørkerom, felles vaskerom eller toaletter, eller fra rom for maskin- og dekkrekvisita og større mengder av andre rekvisita. Skott som skiller disse rommene fra soverom og ytre skott, skal være vanntett, gasstett og solid bygget av stål eller materiale med tilsvarende egenskaper.

(3) Innvendige skott og tak i innredningen skal være enkle å holde rene. Hvis skottflater og tak males, skal de holdes i lyse farger. Kalkmaling skal ikke brukes. Skottflatene skal fornyes eller repareres etter behov.

(4) Dørken i innredningen skal være sklissikker og ha overflater som er fuktbestandige og enkle å holde rene. Når dørken er laget av komposittmateriale, skal sammenføyningene der dørk og skott møtes, være avrundet eller profilert for å unngå sprekker. Det skal være tilstrekkelig avløp for vann.

(5) Dørk, skott og tak i sanitærrom skal være isolert mot ytre skott og bestå av stål eller annet vanntett materiale. Dørk, skott og tak i bysse, proviantrum, fryse- og kjølerom skal være av stål eller annet materiale som er lett å holde rent.

(6) Dørråpningen til private dagrom, soverom og sanitærrom skal ha tilstrekkelig bredde.

(7) I innredningen er mannhull eller andre åpninger til brennoljetanker bare tillatt i korridorer.

(8) Skip med bruttotonnasje 3000 eller mer skal ha separat oppvaskrom hvis byssa ikke er innredet med egen oppvaskavdeling utstyrt i overensstemmelse med § 14 sjuende ledd. På skip med bruttotonnasje under 3000 er det ikke krav til egen oppvaskavdeling hvis det er oppvaskmaskin i byssa i samsvar med kravene i § 14 åttende ledd.

(9) På skip som skal ha bysse, skal det innredes eget proviantrum. På lasteskip med lengde (L) under 24 meter og på passasjerskip kan Sjøfartsdirektoratet etter søknad fra rederiet tillate at det arrangeres alternative løsninger for oppbevaring av proviant.

§ 19 Belysning

(1) Soverom og spiserom skal ha naturlig og kunstig lys. All annen innredning skal være godt opplyst. På passasjerskip med bruttotonnasje 3000 eller mer, der det på grunn av skipets konstruksjon ikke lar seg gjøre å plassere alle soverommene slik at de blir opplyst ved naturlig lys, er det tillatt med bare kunstig belysning på enkelte soverom for to personer. På skip med lengde (L) under 24 meter og på spesialskip, der det ikke er mulig å arrangere soverommene med naturlig lys, kan soverom arrangeres bare med kunstig lys som oppfyller kravene i femte ledd.

(2) Det skal være elektrisk lys i innredningen. Hvis det ikke er to uavhengige elektrisitetskilder til belysning, skal det sørges for reservebelysning til nødbruk.

(3) Kunstig belysning skal være arrangert slik at den gjør størst mulig nytte for rommets beboere. I soverom skal det være en elektrisk leselampe ved hodegjerdet til hver køye.

(4) Kravet til naturlig lys i soverom, spiserom og dagrom er tilfredsstilt når hvert rom har én eller flere lysventiler med en samlet glassflate på minst 0,14 m².

(5) Kunstig belysning skal tilfredsstille følgende krav:

- a) Den gjennomsnittlige kunstige belysning i innredningen skal være minst 150 lux.

- b) Ved måling av gjennomsnittlig belysning i et rom skal alle elektriske lyskilder som normalt er i bruk, være påslått. Når lysmålingene utføres, skal alt naturlig lys være avskjermet. Det skal tas målinger midt i rommet og i hvert hjørne. Målingene skal foretas 1 m over dørken.
- c) Når innredningen er plassert slik at det ikke kommer naturlig lys fra lysventiler i skipssiden, skal tilstrekkelig kunstig lys anvendes.

(6) På skip som har en generator som bare er tilknyttet hovedmotor, skal innredningen, korridorer og trappeoppganger i tillegg utstyres med tilstrekkelig lys ved strøm fra batterier (nødlis). Det elektriske lysanlegget skal kunne settes i drift når de som har sitt arbeid om bord, bor eller arbeider på skipet. Når skipet ligger i havn med personer om bord, eller det kan forventes ferdsel til og fra skipet, skal kunstig belysning opprettholdes ved hjelp av skipets kraftkilde eller landtilkobling.

§ 20 Soverom

(1) De som har sitt arbeid om bord, skal ha enerom med mindre noe annet følger av paragrafen her. Passasjerskip er unntatt fra kravet om enerom.

(2) På skip med bruttotonnasje 100 eller mer skal skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen ha hvert sitt soverom med vaskeservant med kaldt og varmt drikkevann.

(3) På passasjerskip med bruttotonnasje under 3000 er det tillatt at inntil fire personer deler soverom hvis følgende vilkår er oppfylt:

- a) I soverom for to personer går personene motsatte vakter, slik at den som ikke er på vakt kan ha soverommet alene. I soverom for tre eller fire personer er det lagt til rette for at maksimalt to personer sover samtidig.
- b) Det er tilstrekkelig med dagrom eller tilsvarende ekstraareal med komfortabel sitteplass for de som er på vakt.
- c) Offiserer som leder en avdeling, samt styrmenn og maskinister som leder en vakt, har enerom.

(4) På lasteskip med lengde (L) under 24 meter er det tillatt at

- a) det ikke monteres vaskeservant i soverom som har en umiddelbar nærhet til baderom eller toalett til bruk for de som har sitt arbeid om bord
- b) to personer deler soverom hvis følgende vilkår er oppfylt:
 - 1. Personene går motsatte vakter, slik at den som ikke er på vakt kan ha soverommet alene.
 - 2. Det er tilstrekkelig med dagrom eller tilsvarende ekstraareal med komfortabel sitteplass for den som er på vakt.
 - 3. Offiserer som leder en avdeling, samt styrmenn og maskinister som leder en vakt, har enerom.

(5) På spesialskip kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate at inntil fire personer deler soverom etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner. Spesielle grunner må gjøre unntaket nødvendig, og det må være sikkerhetsmessig forsvarlig. Hvis rederiet ønsker tillatelse til at to personer deler soverom, er det tilstrekkelig at rederiet i sin søknad dokumenterer at følgende vilkår er oppfylt:

- a) Personene går motsatte vakter, slik at den som ikke er på vakt kan ha soverommet alene.
- b) Det er tilstrekkelig med dagrom eller tilsvarende ekstraareal med komfortabel sitteplass for den som er på vakt.
- c) Offiserer som leder en avdeling, samt styrmenn og maskinister som leder en vakt, har enerom.

(6) Skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen skal ha et dagrom eller tilsvarende ekstraareal tilstøtende sine soverom, og rederiet skal vurdere om kravet kan utvides til å gjelde førstestyrer. Skip med lengde (L) under 24 meter er unntatt fra kravet til ekstraareal. På skip med bruttotonnasje under 3000 kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra kravet etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner. Spesielle grunner må gjøre unntaket nødvendig, og det må være sikkerhetsmessig forsvarlig.

(7) Soverom, unntatt på passasjerskip, skal ha vaskeservant med kaldt og varmt drikkevann. Dette gjelder ikke når det er slik vaskeservant i privat baderom. På skip med bruttotonnasje under 200 kan

Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra kravet etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner, og når unntaket er rimelig på bakgrunn av skipets størrelse og antallet personer om bord.

(8) Det største antallet personer som kan innkvarteres i et soverom, skal være merket på en varig og leselig måte på et sted i rommet der det er godt synlig.

(9) Det skal være så mange soverom for de som har sitt arbeid om bord, at kvinner og menn får atskilte rom.

(10) Toalett og badrom skal enten plasseres i tilknytning til hvert enkelt soverom, eller slik at to soverom får adgang til ett felles toalett og badrom.

§ 21 Krav til størrelse på soverom

(1) Dørkarealet i soverom skal oppfylle kravene i paragrafen her. Når gulvflaten måles, skal plass der det er køyer, skap, kommoder og sitteplasser regnes med, men ikke små eller uregelmessig formede områder som verken kan benyttes til innbo eller fri bevegelse. Avstanden fra køyekant til motstående skott skal være minst 700 mm i gjennomsnitt.

		Skip med bruttotonnasje inntil 3 000	Skip med bruttotonnasje over 3 000, men under 10 000	Skip med bruttotonnasje over 10 000
Soverom for skipsfører eller en offiser som leder en avdeling og ikke har privat dagrom	Lasteskip	7,50 m ²	8,50 m ²	10,00 m ²
	Passasjerskip	8,50 m ²		
Soverom for en offiser som ikke leder en avdeling og ikke har privat dagrom	Lasteskip	7,50 m ²	8,50 m ²	10,00 m ²
	Passasjerskip	7,50 m ²		
Soverom for én person	Skip	4,50 m ²	5,50 m ²	7,00 m ²
Soverom for to personer	Lasteskip	7,00 m ²		
	Passasjerskip og spesialskip	7,50 m ²		
Soverom for tre personer	Passasjerskip og spesialskip	11,50 m ²		
Soverom for fire personer	Passasjerskip og spesialskip	14,50 m ²		

(2) Redusert dørkareal i soverom er tillatt hvis det i tillegg innredes privat dagrom og dørkarealet samlet sett er i henhold til kravene om dørkareal i første ledd.

(3) For å legge til rette for enerom på skip med lengde (L) under 24 meter kan dørkarealet reduseres til 3,75 m² i enerom.

(4) På skip med bruttotonnasje under 200 kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra kravet til dørkareal i paragrafen her etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner, når unntaket er rimelig på bakgrunn av skipets størrelse og antall personer om bord.

§ 22 Køyer

(1) De som har sitt arbeid om bord, skal ha egen køye. I soverom for én person på skip med bruttotonnasje under 1000 kan en køye kombineres med sofa hvis det er en skuff eller lignende for sengetøy under køya.

(2) De indre målene på en køye skal være minst 1980 mm i lengde og 800 mm i bredde.

(3) Køyene skal ikke plasseres ved siden av hverandre på en slik måte at man må gå over den ene køya for å komme til den andre.

- (4) Køyene skal ikke være i mer enn to høyder. Det skal ikke være mer enn én køye i høyden når køya er plassert under en lysventil.
- (5) Den nedre køya i en dobbelt rad skal være minst 300 mm over dørken, og den øvre køya skal plasseres omtrent midtveis mellom bunnen av underkøya og undersiden av takbjelkene.
- (6) Køyas rammeverk, og eventuelt køyebrettet, skal være av materiale som er hardt og glatt.
- (7) Når køyer er bygget av rørformede rammer, skal rørene være forseglet og uten hull som kan slippe inn skadedyr.
- (8) Alle køyene skal ha en komfortabel madrass og fjærende sengebunn eller en kombinert madrass og undermadrass.
- (9) Når en køye er plassert over en annen, skal det være montert støvtett bunn under undermadrassen eller sengebunnen i overkøya.
- (10) Køyene skal ha forheng i soverom for to eller flere personer.

§ 23 *Inventar og annet utstyr i soverom*

- (1) Soverom skal være planlagt og utstyrt slik at de er enkle å holde ryddige og gir beboerne rimelig komfort.
- (2) Inventaret i soverom skal inkludere et låsbart klesskap for hver beboer. Klesskapet skal ha en hylle og romme minst 475 liter. I tillegg skal det være skuffplass eller tilsvarende plass med et volum på minst 56 liter for hver beboer. Hvis skuffen er integrert i skapet, skal skapets sammenlagte volum være minst 500 liter.
- (3) Inventaret skal være laget av glatt, hardt materiale, som ikke har lett for å slå seg eller tæres.
- (4) Inventaret skal inkludere et bord som også kan brukes som skrivebord. Bordet kan være festet, nedfellbart eller til å trekke ut. Soverommet skal ha bekvemme sitteplasser for minst én person mer enn rommet er bestemt for. På skip med lengde (L) under 24 meter er det tilstrekkelig med én sitteplass på soverommet når det ellers på skipet er arrangert tilstrekkelige dagrom.
- (5) Inventaret skal inkludere et speil, små skap eller skuffer for toalettsaker, bokhylle og klesknagger. Speil og skap for toalettsaker kan plasseres i baderom i tilknytning til soverommet. Vinduene og lysventilene skal ha gardiner.

§ 24 *Baderom mv.*

- (1) Det skal være minst én vaskeservant og én dusj eller ett badekar for hver sjette person eller færre, som ikke har privat baderom i samsvar med annet ledd.
- (2) Kravene i bokstav a til c gjelder i stedet for kravet i første ledd:
 - a) På skip med bruttotonnasje 5000 eller mer, men under 15 000, skal enerommene til minst fem offiserer ha privat baderom. Vaskeservanten kan installeres i soverommet. På skip med bruttotonnasje 10 000 eller mer, men under 15 000, skal alle soverom for offiserer ha private baderom eller mellomliggende baderom som deles av to offiserer.
 - b) På skip med bruttotonnasje 15 000 eller mer skal enerommene til offiserene ha privat baderom.
 - c) Andre skip enn passasjerskip med bruttotonnasje 25 000 eller mer skal ha ett baderom for hver annen person av de som har sitt arbeid om bord, ikke medregnet skipsføreren og andre offiserer. Baderommet skal ligge enten i et mellomliggende rom eller overfor inngangen til soverommene.
- (3) Badetom skal ha vaskeservant og dusj eller badekar. Alle badetom skal ha kaldt og varmt drikkevann. I private badetom skal det også være toalett.
- (4) Vaskeservant, dusj og badekar skal være tilstrekkelig store til normal bruk og skal være laget av materiale med jevn flate som ikke lett slår sprekker, flekker av eller ruster.
- (5) Skip med bruttotonnasje under 200 skal ha minst ett felles badetom. Skip med bruttotonnasje 200 eller mer skal ha egne badetom for skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen. Passasjerskip med bruttotonnasje 2500 eller mer skal ha eget eller egne badetom for forpleiningspersonalet.
- (6) Skip skal ha atskilte badetom for kvinner og menn. Skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord, kan ha ett felles badetom for kvinner og menn.

(7) Skip med bruttotonnasje 1600 eller mer, som ikke har private soverom og private baderom for hele maskinrompersonalet, skal ha et omkleddingsrom som skal

- a) være plassert utenfor maskinrommet, men med lett tilgang dit
- b) ha dusj eller badekar, og vaskeservanter med kaldt og varmt drikkevann.

(8) På passasjerskip som normalt brukes til reiser som varer mindre enn fire timer, kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate spesielle arrangementer eller en reduksjon av antallet av de innretninger som kreves etter paragrafen her.

(9) Hvis det er badstue om bord, skal døren slå utover og kunne åpnes fra begge sider. Dør og dørkarm skal skrås for at de ikke skal sette seg fast. Badstuen skal ha alarm tilkoblet alarmklokke i korridor utenfor soverom og på broen.

§ 25 Vaske- og tørkerom for klær

(1) Skip skal ha særskilt vaskemaskin til bruk for de som har sitt arbeid om bord, og det skal være mulighet for klestørk.

(2) Det skal være tørketromler samt strykejern og strykebrett eller tilsvarende utstyr om bord.

(3) Tørkerom skal være atskilt fra soverommene og spiserommene. De skal være godt ventilert og oppvarmet, og ha klessnorer eller annet utstyr til å henge opp klær.

(4) På lasteskip med bruttotonnasje under 50 og på passasjerskip kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra paragrafen her etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner, og når unntaket er rimelig på bakgrunn av skipets størrelse og antall personer om bord.

Kapittel 4 Bestemmelser om innredningen for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøp er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn fra og med 1. november 1992 frem til 20. august 2013

§ 26 Virkeområde for kapittel 4

Paragrafene 27 til 34 gjelder for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøp er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn fra og med 1. november 1992 frem til 20. august 2013.

§ 27 Bygging

(1) Takhøyden i innredningen skal være minst 1980 mm. Takhøyden i innredningen kan reduseres i et område der full bevegelsesfrihet ikke er nødvendig, og når reduksjonen er rimelig og ikke vil resultere i ubehag for de som har sitt arbeid om bord.

(2) Det skal ikke være direkte åpninger inn til soverommene fra lasterom, maskinrom, bysser, malerrom, tørkerom, felles vaskerom, toaletter, eller fra rom for maskin- og dekkrekvisita og større mengder av andre rekvisita. Skott som skiller disse rommene fra soverom og ytre skott, skal være vanntett, gasstett og solid bygget av stål eller materiale med tilsvarende egenskaper.

(3) Dørken i innredningen skal ha overflater som er fuktbestandige og enkle å holde rene. Når dørken er laget av komposittmateriale, skal sammenføyningene hvor dørk og skott møtes, være avrundet eller profilert for å unngå sprekker. Det skal være tilstrekkelig avløp for vann.

(4) Innvendige skott og tak i innredningen skal være enkle å holde rene. Hvis skottflater og tak males, skal de holdes i lyse farger. Kalkmaling skal ikke brukes. Skottflatene skal fornyes eller repareres etter behov.

(5) Dørk, skott og tak i sanitærrom skal være isolert mot ytre skott og bestå av stål eller annet vanntett materiale. Dørk, skott og tak i bysse, proviantrom, fryse- og kjølerom skal være av stål eller annet materiale som er lett å holde rent.

(6) Døråpningen til private dagrom, soverom og sanitærrom skal ha tilstrekkelig bredde.

(7) I innredningen er mannhull eller andre åpninger til brennoljetanker bare tillatt i korridorer.

(8) Skip med bruttotonnasje 3000 eller mer skal ha eget oppvaskrom med mindre byssa er innredet med egen oppvaskavdeling utstyrt i overensstemmelse med § 14 sjuende ledd. På skip med bruttotonnasje under 3000 er det ikke krav til egen oppvaskavdeling hvis det er oppvaskmaskin i byssa i samsvar med kravene i § 14 åttende ledd.

(9) På skip som skal ha bysse, skal det innredes eget proviantrom. På lasteskip med lengde (L) under 24 meter, og på passasjerskip, kan Sjøfartsdirektoratet etter søknad fra rederiet tillate at det arrangeres alternative løsninger for oppbevaring av proviant.

§ 28 Belysning

(1) Soverom og spiserom skal ha naturlig og kunstig lys. All annen innredning skal være godt opplyst. På passasjerskip med bruttotonnasje 3000 eller mer der det på grunn av skipets konstruksjon ikke lar seg gjøre å plassere alle soverommene slik at de blir opplyst ved naturlig lys, er det tillatt med bare kunstig belysning på enkelte soverom for to personer. På skip med lengde (L) under 24 meter, der ikke er mulig å arrangere soverommene med naturlig lys, kan soverom arrangeres bare med kunstig lys som oppfyller kravene i femte ledd.

(2) Det skal være elektrisk lys i innredningen. Hvis det ikke er to uavhengige elektrisitetskilder til belysning, skal det sørges for reservebelysning ved lamper eller belysningsapparater til nødbruk.

(3) Kunstig belysning skal være arrangert slik at den gjør størst mulig nytte for rommets beboere, og i soverom skal det være en elektrisk leselampe ved hodegjerdet til hver køye.

(4) Kravet til naturlig lys i soverom, spiserom og dagrom er tilfredsstilt når hvert rom har én eller flere lysventiler med en samlet glassflate på minst 0,14 m².

(5) Kunstig belysning skal tilfredsstillende følgende krav:

- a) Den gjennomsnittlige kunstige belysning i innredningen skal være minst 150 lux.
- b) Det skal være tilstrekkelig belysning til at nødvendige gjøremål kan utføres.
- c) Ved måling av gjennomsnittlig belysning i et rom, skal alle elektriske lyskilder som normalt er i bruk være påslått. Når lysmålingene utføres, skal alt naturlig lys være avskjermet. Det skal tas målinger midt i rommet og i hvert hjørne. Målingene skal foretas 1 m over dørken.
- d) Når innredningen er plassert slik at det ikke er naturlig lys, anvendes tilstrekkelig kunstig lys.

(6) På skip som har en generator som bare er tilknyttet hovedmotor, skal innredningen, korridorer og trappeoppganger i tillegg utstyres med tilstrekkelig lys ved strøm fra batterier (nødllys). Det elektriske lysanlegget skal kunne settes i drift når de som har sitt arbeid om bord, bor eller arbeider på skipet. Når skipet ligger i havn med personer om bord, eller det kan forventes ferdsel til og fra skipet, skal kunstig belysning opprettholdes ved hjelp av skipets kraftkilde eller landtilkobling.

§ 29 Soverom

(1) På skip med bruttotonnasje 100 eller mer skal skipsføreren, maskinsjefen og overstyrermannen ha hvert sitt soverom med vaskeservant med kaldt og varmt drikkevann.

(2) På andre skip enn passasjerskip skal de som har sitt arbeid om bord, ha hvert sitt soverom når skipets størrelse, driftsform og arrangementet om bord gjør det rimelig og mulig.

(3) På skip med bruttotonnasje 3000 eller mer skal skipsføreren, maskinsjefen og overstyrermannen, ha dagrom eller tilsvarende ekstraareal tilstøtende sine soverom når det er mulig.

(4) På andre skip enn passasjerskip med bruttotonnasje 5000 eller mer skal alle soverom ha vaskeservant med kaldt og varmt drikkevann, unntatt når det er vaskeservant i badrom i samsvar med § 33 annet ledd bokstav a til c.

(5) Antall personer per soverom skal ikke overstige følgende:

- a) Offiserer som leder en avdeling, samt styrmenn og maskinister som leder en vakt: én person per rom.
- b) Andre offiserer enn de som er nevnt i bokstav a: én person per rom når det er mulig, og ellers inntil to personer per rom.
- c) Andre som har sitt arbeid om bord: inntil to personer per rom.

(6) På passasjerskip med bruttotonnasje under 3000 er soverom for inntil fire personer tillatt.

(7) Det største antall personer som kan innkvarteres i et soverom, skal være merket på en varig og leselig måte på et sted i rommet der det er godt synlig.

(8) Det skal være så mange soverom for de som har sitt arbeid om bord, at kvinner og menn får atskilte rom.

(9) Toalett og badrom skal enten plasseres i tilknytning til hvert enkelt soverom, eller slik at to soverom får adgang til ett felles toalett og badrom.

§ 30 Krav til størrelse på soverom

(1) Dørkarealet i soverom skal oppfylle kravene i paragrafen her. Når gulvflaten måles, skal plass der det er køyer, skap, kommoder og sitteplasser regnes med, men ikke små eller uregelmessig formede områder som verken kan benyttes til innbo eller fri bevegelse. Avstanden fra køyekant til motstående skott skal være minst 700 mm i gjennomsnitt.

		Skip med bruttotonnasje inntil 200	Skip med bruttotonnasje 200 eller mer, men under 3000	Skip med bruttotonnasje 3000 eller mer, men under 10 000	Skip med bruttotonnasje 10 000 eller mer
Soverom for skipsfører og andre offiserer som ikke har privat dagrom	Skip	6,50 m ²		7,50 m ²	
Soverom for én person	Lasteskip	3,50 m ²	4,00 m ²	4,25 m ²	4,75 m ²
	Passasjerskip	2,00 m ²	3,00 m ²	3,75 m ²	
Soverom for to personer	Lasteskip	5,00 m ²	6,00 m ²	6,50 m ²	7,50 m ²
	Passasjerskip	4,00 m ²		6,00 m ²	
Soverom for tre personer	Passasjerskip	6,00 m ²	9,00 m ²		
Soverom for fire personer	Passasjerskip	8,00 m ²	12,00 m ²		

(2) Redusert dørkareal i soverom er tillatt hvis det i tillegg innredes privat dagrom og dørkarealet samlet sett er i henhold til kravene om dørkareal i første ledd.

(3) For å legge til rette for enerom på lasteskip med lengde (L) under 24 meter kan dørkarealet reduseres til 3,75 m² i enerom.

§ 31 Køyer

(1) De som har sitt arbeid om bord, skal ha egen køye. I soverom for én person på skip med bruttotonnasje under 1000 kan en køye kombineres med sofa hvis det er en skuff eller lignende for sengetøy under køya.

(2) De indre målene på en køye skal være minst 1980 mm i lengde og 800 mm i bredde.

(3) Køyene skal ikke plasseres ved siden av hverandre på en slik måte at man må gå over den ene køya for å komme til den andre.

(4) Køyene skal ikke være i mer enn to høyder. Det skal ikke være mer enn én køye i høyden når køya er plassert under en lysventil.

(5) Den nedre køya i en dobbelt rad skal være minst 300 mm over dørken, og den øvre køya skal plasseres omtrent midtveis mellom bunnen av underkøya og undersiden av takbjelkene.

(6) Køyas rammeverk, og eventuelt køyebrettet, skal være av materiale som er hardt og glatt.

(7) Når køyer er bygget av rørformede rammer, skal rørene være forseglet og uten hull som kan slippe inn skadedyr.

(8) Alle køyene skal ha en komfortabel madrass og fjærende sengebunn eller en kombinert madrass og undermadrass.

(9) Når en køye er plassert over en annen, skal det være montert støvtett bunn under undermadrassen eller sengebunnen i overkøya.

(10) Køyene skal ha forheng i soverom for to eller flere personer.

§ 32 Inventar og annet utstyr i soverom

- (1) Soverom skal være planlagt og utstyrt slik at de er enkle å holde ryddige og gir beboerne rimelig komfort.
- (2) Inventaret skal inkludere et låsbart klesskap for hver beboer. Skapet skal ha en hylle og være minst 1520 mm høyt og 19,30 dm² i tverrsnitt. I tillegg skal det være skuffplass eller tilsvarende plass med et volum på minst 56 liter for hver beboer.
- (3) Inventaret skal være laget av glatt, hardt materiale, som ikke har lett for å slå seg eller tæres.
- (4) Inventaret skal inkludere et bord som også skal kunne anvendes til skrivebord, som kan være festet, nedfellbart eller til å trekke ut, og med bekvemme sitteplasser for minst én person mer enn rommet er bestemt for. På skip med lengde (L) under 24 meter er det tilstrekkelig med én sitteplass på soverommet når det ellers på skipet er arrangert tilstrekkelige dagrom.
- (5) Inventaret skal inkludere et speil, små skap eller skuffer for toalettsaker, bokhylle og klesknagger. Speil og skap for toalettsaker kan plasseres i badrom i tilknytning til soverommet. Vinduene og lysventilene skal ha gardiner.

§ 33 Badrom mv.

- (1) Det skal være minst én vaskeservant og én dusj eller ett badekar for hver sjettede person eller færre, som ikke har privat badrom i samsvar med annet ledd.
- (2) Kravene i bokstav a til c gjelder i stedet for kravet etter første ledd:
 - a) På skip med bruttotonnasje 5000 eller mer, men under 15 000, skal enerommene til minst fem offiserer ha privat badrom. På skip med bruttotonnasje 10 000 eller mer, men under 15 000, skal alle soverom for offiserer ha private badrom eller mellomliggende badrom som deles av to offiserer.
 - b) På skip med bruttotonnasje 15 000 eller mer skal enerommene til offiserene ha privat badrom. Vaskeservanten kan installeres i soverommet.
 - c) Andre skip enn passasjerskip med bruttotonnasje 25 000 eller mer skal ha ett badrom for hver annen person av de som har sitt arbeid om bord, ikke medregnet skipsføreren og andre offiserer. Badrommet skal ligge enten i et mellomliggende rom eller overfor inngangen til soverommene.
- (3) Badrom skal ha vaskeservant og dusj eller badekar. Alle badrom skal ha kaldt og varmt drikkevann. I private badrom skal det også være toalett.
- (4) Vaskeservant, dusj og badekar skal være tilstrekkelig store til normal bruk og skal være laget av materiale med jevn flate som ikke lett slår sprekker, flekker av eller ruster.
- (5) Skip med bruttotonnasje under 200 skal ha minst ett felles badrom. Skip med bruttotonnasje 200 eller mer skal ha private badrom for skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen. Passasjerskip med bruttotonnasje 2500 eller mer skal ha eget eller egne badrom for forpleiningspersonalet.
- (6) Skip skal ha atskilte badrom for kvinner og menn. Skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord, kan ha ett felles badrom for kvinner og menn.
- (7) Skip med bruttotonnasje 1600 eller mer, som ikke har private soverom og private badrom for hele maskinrompersonalet, skal ha et omkleddingsrom som skal
 - a) være plassert utenfor maskinrommet, men med lett tilgang dit
 - b) ha dusj eller badekar og vaskeservanter med kaldt og varmt drikkevann.
- (8) Sjøfartsdirektoratet kan etter skriftlig søknad fra rederiet tillate spesielle arrangementer eller en reduksjon av antallet av de innretninger som kreves etter paragrafen her, på
 - a) skip der flere enn hundre personer har sitt arbeid om bord
 - b) passasjerskip som normalt brukes til reiser som varer mindre enn fire timer.
- (9) Hvis det er badstue om bord, skal døren slå utover og kunne åpnes fra begge sider. Dør og dørkarm skal skrås for at de ikke skal sette seg fast. Badstuen skal ha alarm tilkoblet alarmklokke i korridor utenfor soverom og på broen.

§ 34 Vaske- og tørkerom for klær

- (1) Det skal være mulighet for nødvendig vask og klestørk om bord.
- (2) Hvis skipet ikke har særskilt vaskemaskin til bruk for de som har sitt arbeid om bord, og det ikke er innrettet eget vaskerom for klær, skal vaskerommet ha kummer for vask av klær med tilstrekkelig tilførsel av kaldt og varmt drikkevann.
- (3) Det skal være tørketromler samt strykejern og strykebrett eller tilsvarende utstyr om bord.
- (4) Tørkerom skal være atskilt fra soverommene og spiserommene. De skal være godt ventilert og oppvarmet og ha klessnorer eller annet utstyr til å henge opp klær.

Kapittel 5 Bestemmelser om innredningen på skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøler er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 1. november 1992

§ 35 Virkeområde for kapittel 5

Paragrafene 36 til 43 gjelder for skip med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøler er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 1. november 1992.

§ 36 Bygging

- (1) Takhøyden i innredningen skal være minst 1980 mm. Ved innflagging kan fri takhøyde i soverommene være 1900 mm. Takhøyden i innredningen kan reduseres i et område der full bevegelsesfrihet ikke er nødvendig, og når reduksjonen er rimelig og ikke vil resultere i ubehag for de som har sitt arbeid om bord.
- (2) Det skal ikke være direkte åpninger inn til soverommene fra lasterom, maskinrom, bysser, malerrom, tørkerom, felles vaskerom, toaletter, eller fra rom for maskin- og dekkrekvisita og større mengder av andre rekvisita. Skott som skiller disse rommene fra soverom og ytre skott, skal være vannrett, gasstett og solid bygget av stål eller materiale med tilsvarende egenskaper.
- (3) Innvendige skott og tak i innredningen skal være enkle å holde rene. Hvis skottflater og tak males, skal de holdes i lyse farger. Kalkmaling skal ikke brukes. Skottflatene skal fornyes eller repareres etter behov.
- (4) Dørken i innredningen skal ha fuktbestandige overflater som er enkle å holde rene. Når dørken er laget av komposittmateriale, skal sammenføyningene hvor dørk og skott møtes, være avrundet eller profilert for å unngå sprekker. Det skal være tilstrekkelig avløp for vann.

§ 37 Belysning

- (1) Soverom og spiserom skal ha naturlig og kunstig lys. All annen innredning skal være godt opplyst. På passasjerskip med bruttotonnasje 3000 eller mer der det på grunn av skipets konstruksjon ikke lar seg gjøre å plassere alle soverommene slik at de blir opplyst ved naturlig lys, er det tillatt med bare kunstig belysning på enkelte soverom for to personer. På skip med lengde (L) under 24 meter, der det ikke er mulig å arrangere soverommene med naturlig lys, kan soverom arrangeres bare med kunstig lys som oppfyller kravene i femte ledd.
- (2) Det skal være elektrisk lys i innredningen. Hvis det ikke er to uavhengige elektrisitetskilder til belysning, skal det sørges for reservebelysning ved lamper eller belysningsapparater til nødbruk.
- (3) Kunstig belysning skal være arrangert slik at den gjør størst mulig nytte for rommets beboere, og i soverom skal det være en elektrisk leselampe ved hodegjerdet til hver køye.
- (4) Kravet til naturlig lys i soverom, spiserom og dagrom er tilfredsstilt når hvert rom har én eller flere lysventiler med en samlet glassflate på minst 0,14 m².
- (5) Kunstig belysning skal tilfredsstillende følge følgende krav:
 - a) Den gjennomsnittlige kunstige belysning i innredningen skal være minst 150 lux.
 - b) Det skal være tilstrekkelig belysning til at nødvendige gjøremål kan utføres.
- (6) På skip som har en generator som bare er tilknyttet hovedmotor, skal innredningen, korridorer og trappeoppganger i tillegg utstyres med tilstrekkelig lys ved strøm fra batterier (nødlis). Det elektriske lysanlegget skal kunne settes i drift når de som har sitt arbeid om bord, bor eller arbeider på skipet.

§ 38 Soverom

- (1) På skip med bruttotonnasje 100 eller mer skal skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen ha hvert sitt soverom med vaskeservant med kaldt og varmt drikkevann.
- (2) Antall personer per soverom skal ikke overstige følgende:
 - a) Offiserer som leder en avdeling, samt styrmenn og maskinister som leder en vakt: én person per rom.
 - b) Andre offiserer enn de som er nevnt i bokstav a: én person per rom når det er mulig, og ellers inntil to personer per rom.
 - c) Andre som har sitt arbeid om bord: Inntil to personer per rom.
- (3) På passasjerskip med bruttotonnasje under 3000 samt på spesialskip er soverom for inntil fire personer tillatt.
- (4) Det største antall personer som kan innkvarteres i et soverom, skal være merket på en varig og leselig måte på et sted i rommet der det er godt synlig.
- (5) Det skal være så mange soverom for de som har sitt arbeid om bord, at kvinner og menn får atskilte rom.
- (6) Toalett og badrom skal enten plasseres i tilknytning til hvert enkelt soverom, eller slik at to soverom får adgang til ett felles toalett og badrom.

§ 39 Krav til størrelse på soverom

- (1) Dørkarealet i soverom skal oppfylle kravene i paragrafen her. Når gulvflaten måles, skal plass der det er køyer, skap, kommoder og sitteplasser regnes med, men ikke små eller uregelmessig formede områder som verken kan benyttes til innbo eller fri bevegelse. Avstanden fra køyekant til motstående skott skal være minst 700 mm i gjennomsnitt.

		Skip med bruttotonnasje under 200	Skip med bruttotonnasje 200 eller mer
Soverom for skipsfører og andre offiserer som ikke har privat dagrom	Skip	4,50 m ²	6,50 m ²
Soverom for én person	Lasteskip	3,50 m ²	4,00 m ²
	Passasjerskip	2,00 m ²	3,00 m ²
Soverom for to personer	Lasteskip	5,00 m ²	6,00 m ²
	Passasjerskip	4,00 m ²	
Soverom for tre personer	Passasjerskip	6,00 m ²	9,00 m ²
Soverom for fire personer	Passasjerskip	8,00 m ²	12,00 m ²

- (2) Redusert dørkareal i soverom er tillatt hvis det i tillegg innredes privat dagrom og dørkarealet samlet sett er i henhold til kravene om dørkareal i første ledd.
- (3) For å legge til rette for enerom på lasteskip med lengde (L) under 24 meter kan dørkarealet reduseres til 3,75 m² i enerom.

§ 40 Køyer

- (1) De som har sitt arbeid om bord, skal ha egen køye. I soverom for én person på skip med bruttotonnasje under 1000 kan en køye kombineres med sofa hvis det er en skuff eller lignende for sengetøy under køya.
- (2) De indre målene på en køye skal være minst 1900 mm i lengde og 680 mm i bredde.
- (3) Køyene skal ikke plasseres ved siden av hverandre på en slik måte at man må gå over den ene køya for å komme til den andre.
- (4) Køyene skal ikke være i mer enn to høyder. Det skal ikke være mer enn én køye i høyden når køya er plassert under en lysventil.
- (5) Den nedre køya i en dobbelt rad skal være minst 300 mm over dørken, og den øvre køya skal plasseres omtrent midtveis mellom bunnen av underkøya og undersiden av takbjelkene.

- (6) Køyas rammeverk, og eventuelt køyebrettet, skal være av materiale som er hardt og glatt.
- (7) Når køyer er bygget av rørformede rammer, skal rørene være forseglet og uten hull som kan slippe inn skadedyr.
- (8) Alle køyene skal ha en komfortabel madrass og fjærende sengebunn eller en kombinert madrass og undermadrass.
- (9) Når en køye er plassert over en annen, skal det være montert støvtett bunn under undermadrassen eller sengebunnen i overkøya.
- (10) Køyene skal ha forheng i soverom for to eller flere personer.

§ 41 *Inventar og annet utstyr i soverom*

- (1) Soverom skal være planlagt og utstyrt slik at de er enkle å holde ryddige og gir beboerne rimelig komfort.
- (2) Inventaret skal inkludere et låsbart klesskap for hver beboer. Skapet skal ha en hylle og være minst 1520 mm høyt og 19,30 dm² i tverrsnitt. I tillegg skal det være skuffplass eller tilsvarende plass med et volum på minst 56 liter for hver beboer.
- (3) Inventaret skal være laget av glatt, hardt materiale, som ikke har lett for å slå seg eller tæres.
- (4) Inventaret skal inkludere et bord som også skal kunne anvendes til skrivebord, som kan være festet, nedfellbart eller til å trekke ut, og med bekvemme sitteplasser for minst én person mer enn rommet er bestemt for. På skip med lengde (L) under 24 meter er det tilstrekkelig med én sitteplass på soverommet når det ellers på skipet er arrangert tilstrekkelige dagrom.
- (5) Inventaret skal inkludere et speil, små skap eller skuffer for toalettsaker, bokhylle og klesknagger. Speil og skap for toalettsaker kan plasseres i badrom i tilknytning til soverommet. Vinduene og lysventilene skal ha gardiner.

§ 42 *Baderom mv.*

- (1) Hver avdeling på skipet skal ha minst én dusj eller ett badekar for hver åttende person eller færre, som ikke har privat badrom, og minst én vaskeservant for hver sjettede person som ikke har privat badrom.
- (2) Alle badrom skal ha kaldt og varmt drikkevann.
- (3) Vaskeservant, dusj og badekar skal være tilstrekkelig store til normal bruk og skal være laget av materiale med jevn flate som ikke lett slår sprekker, flekker av eller ruster.
- (4) Skip med bruttotonnasje under 200 skal ha minst et felles badrom. Skip med bruttotonnasje 200 eller mer skal ha private badrom for skipsføreren, maskinsjefen og overstyrmannen. Passasjerskip med bruttotonnasje 2500 eller mer skal ha eget eller egne badrom for forpleiningspersonalet.
- (5) Skip skal ha atskilte badrom for kvinner og menn. Skip i innenriksfart med inntil seks personer som har sitt arbeid om bord, kan ha ett felles badrom for kvinner og menn.
- (6) Sjøfartsdirektoratet kan etter skriftlig søknad fra rederiet tillate spesielle arrangementer eller en reduksjon av antallet av de innretninger som kreves etter paragrafen her, på
 - a) skip der flere enn hundre personer har sitt arbeid om bord
 - b) passasjerskip som normalt brukes til reiser som varer mindre enn fire timer.
- (7) Hvis det er badstue om bord, skal døren slå utover og kunne åpnes fra begge sider. Dør og dørkarm skal skrås for at de ikke skal sette seg fast. Badstuen skal ha alarm tilkoblet alarmklokke i korridor utenfor soverom og på broen.

§ 43 *Vaske- og tørkerom for klær*

- (1) Det skal være mulighet for nødvendig vask og klestørk om bord.
- (2) Hvis det ikke er særskilt vaskemaskin til bruk for de som har sitt arbeid om bord, og det ikke er innrettet eget vaskerom for klær, skal vaskerommet ha kummer for vask av klær med tilstrekkelig tilførsel av kaldt og varmt drikkevann.
- (3) Tørkerom skal være atskilt fra soverommene og spiserommene. De skal være godt ventilert og oppvarmet og ha klessnorer eller annet utstyr til å henge opp klær.

Kapittel 6 Felles bestemmelser om kost, forpleining og renhold mv.

§ 44 Virkeområde for kapittel 6

Paragrafene 45 til 52 gjelder for skip

- a) hvis kjøp er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere
- b) med bruttotonnasje 50 eller mer hvis kjøp er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013.

§ 45 Kosthold og hygiene

(1) Kostholdet på skip skal være helsemessig forsvarlig og sammensatt i samsvar med normene for kosthold fastsatt av Nasjonalt råd for ernæring.

(2) Mat og drikke skal oppbevares, tilberedes og serveres forsvarlig og hygienisk.

(3) Forsyningene av mat og drikke skal være av egnet omfang og stå i forhold til

- a) antall personer som har sitt arbeid om bord, og deres religiøse behov og kulturelle skikker med hensyn til mat
- b) sjøreisens art og varighet.

(4) Det skal foretas løpende, dokumenterte inspeksjoner av? forsyning og håndtering av mat og drikke til bruk for de som har sitt arbeid om bord. Resultatet av inspeksjonene skal dokumenteres og være tilgjengelig for kontroll om bord.

§ 46 Drikkevann

(1) Skip skal ha drikkevann i tilstrekkelig mengde om bord.

(2) En skriftlig prosedyre for behandling av drikkevann om bord skal være tilgjengelig for kontroll om bord. Prosedyren skal utpeke en ansvarlig person for prøvetaking av drikkevannet.

(3) Ved prøvetaking skal det brukes testutstyr som kan avdekke om grenseverdiene i forskrift 4.

desember 2001 nr. 1372 om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften) er overskredet.

Ansvarlig person for prøvetaking skal ha god kjennskap til hvordan testutstyret skal brukes. Det skal loggføres når testene ble gjennomført og hva resultatet av testene ble.

§ 47 Håndbøker og annen informasjon

Håndbøker, brosjyrer, plansjer mv. med informasjon om ernæring, innkjøp, oppbevaring, tilberedelse og servering av mat skal være tilgjengelige om bord.

§ 48 Forholdsregler ved utbrudd av sykdom forårsaket av mat eller drikkevann

(1) Hvis hygieniske eller ernæringsmessige forhold ved mat eller drikkevann kan være årsak til alvorlig sykdom under reisen, skal det vurderes å ta skipet til havn.

(2) Prøver av mat og drikkevann som kan være årsak til sykdom, skal oppbevares i kjøleskap eller fryses ned i rene beholdere som er forsvarlig lukket. Prøvene skal snarest mulig sendes til et faglig kompetent laboratorium for nærmere undersøkelse.

(3) Skriftlig rapport skal sendes til Sjøfartsdirektoratet. Rapporten skal inneholde følgende opplysninger:

- a) sykdomstilfeller som er anført i dekkdagboken
- b) opplysninger om antatt årsak til sykdom
- c) tiltak som er iverksatt for å hindre utbredelse av sykdom
- d) behandling og pleie av den eller de syke.

§ 49 Renhold og hygiene i bysse

(1) Glass, servise og bestikk skal være av en slik kvalitet at det er enkelt å holde rent, og skal rengjøres og oppbevares hygienisk. Bysse og tilhørende rom skal rengjøres grundig. Dørk, benker, oppvaskkummer, avfallssjakter og utslagsvasker skal vaskes grundig minst én gang daglig.

Hovedrengjøring av byssa skal foretas minst tre ganger i året, og ellers så ofte det er nødvendig.

(2) Malte deler av byssa og malt inventar skal males på nytt når det er nødvendig.

(3) Matavfall og annet avfall skal fjernes minst to ganger daglig og oppbevares i lukkede beholdere.

- (4) Sprøyting med insektmiddel skal bare foretas når beskyttelse ikke kan oppnås på annen måte.
- (5) For å opprettholde en forsvarlig hygienisk standard skal personer som arbeider i byssa ha på seg rent arbeidstøy og hvitt hodeplagg. Hendene skal vaskes grundig og ofte, og om nødvendig skal hendene desinfiseres etter håndvask.
- (6) Personer som lider av smittsom sykdom eller annet som kan medføre at smitte overføres via næringsmidler, skal bare delta i arbeidet med mat og drikke hvis det er gjennomført tiltak som beskytter mot smitteoverføring.

§ 50 *Alminnelig renhold og oppussing om bord*

- (1) Innredningen skal holdes ren og ryddig og ikke inneholde varer og rekvisita som ikke er beboernes personlige eiendom.
- (2) Oppholdsrom skal rengjøres og luftes daglig.
- (3) Minst tre ganger i året, og når skipet har vært i opplag eller på verksted, skal det gjennomføres hovedrengjøring i oppholdsrom og andre rom til bruk for dem som har sitt arbeid om bord, samt korridorer og trapper til disse rommene. Det samme gjelder når andre omstendigheter krever det, herunder utbrudd av smittsom sykdom. I soverom skal hovedrengjøring foretas før nye beboere tar dem i bruk, og i tillegg skal sengetøy skiftes og madrasser luftes.
- (4) På skip som er innkjøpt fra utlandet, skal alle rom til bruk for dem som har sitt arbeid om bord, desinfiseres og rengjøres før de tas i bruk. Nybygg er unntatt fra kravet.
- (5) De som har sitt arbeid om bord, har krav på rent sengetøy av god kvalitet, håndklær, såpe og toalettpapir.
- (6) Løpende inspeksjoner skal foretas for å sikre at innredningen er ren, ryddig og i god stand. Resultatet av inspeksjonene skal dokumenteres og være tilgjengelig for kontroll om bord.

Kapittel 7 Avsluttende bestemmelser

§ 51 *Dispensasjoner*

- (1) Sjøfartsdirektoratet kan etter skriftlig søknad fra rederiet godkjenne andre løsninger enn de som kreves etter forskriften her, hvis rederiet dokumenterer at løsningene er likeverdige med forskriftens krav.
- (2) Sjøfartsdirektoratet kan unnta skip hvis kjøp er strukket eller som er på et tilsvarende byggetrinn 20. august 2013 eller senere, og som går i fartsområde 1 og 2, eller som går i fartsområde 1 og 2 men unntaksvis må foreta en enkelt internasjonal sjøreise, fra ett eller flere av kravene i forskriften hvis rederiet søker skriftlig om unntak og godtgjør at ett av følgende vilkår er oppfylt:
- Kravet er ikke vesentlig og unntaket vurderes som sikkerhetsmessig forsvarlig.
 - Kompenserende tiltak vil opprettholde samme sikkerhetsnivå som kravet i forskriften.
- (3) Sjøfartsdirektoratet kan unnta skip hvis kjøp er strukket eller som var på et tilsvarende byggetrinn før 20. august 2013, fra ett eller flere av kravene i forskriften hvis rederiet søker skriftlig om unntak og godtgjør at ett av følgende vilkår er oppfylt:
- Kravet er ikke vesentlig og unntaket vurderes som sikkerhetsmessig forsvarlig.
 - Kompenserende tiltak vil opprettholde samme sikkerhetsnivå som kravet i forskriften.
- (4) På skip der det er nødvendig å ta hensyn til interesser knyttet til ulike religiøse og sosiale skikker, kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fra rederiet tillate unntak fra forskriften her som ikke medfører at innredningen samlet sett blir mindre gunstig enn forskriftens krav. Unntak kan bare innvilges etter konsultasjon med norske rederi- og sjømannsorganisasjoner, og forutsatt at målene for dørkarealet i soverommene er minst
- 1,67 m² per person på skip med bruttotonnasje til og med 3000
 - 1,85 m² per person på skip med bruttotonnasje mer enn 3000.

§ 52 *Ikrafttredelse mv.*

- (1) Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.
- (2) Fra samme tid oppheves forskrift 15. september 1992 nr. 707 om innredning og om forpleiningstjenesten på skip.

